

Unirea

ZIAR NAȚIONAL COTIDIAN

Sub steag.

Un neam întreg se înșiruc sub steag pentru ca să-și ceară dreptul și partea lui la soare. Un neam întreg își înalță cu evlavie privirea spre steagul desfășurat, ce fălăie în bătaia vântului, curat ca și sufletul, a cărui simbol este, liniștit și măiestos ca și dreptatea cauzei ce o reprezintă. Limbi de foc, blesteme și răcnete nebune fac să roșască zarea și să se cutremure din temelii o lume înrădăcinată în păcat, dar în mijlocul acestui de vuet nepotolit, neatins de urgia vremii, se înalță drapelul nostru triumfător și falnic.

Și odată cu desfășurarea lui, vedem sub ochii noștri înfăptuindu-se și „minunea cea mare, mai sfântă decât toate minunile: *ivirea neamului românesc*“. Căci tot ce reprezintă steagul: principiul, conștiința, onoarea, libertatea, unirea și credința, gloria trecutului și nădejdea viitorului, toate le vedem cuprinse în înșiruirea aceea deamă și hotărâtă a bravilor noștri flăcăi, cari își întind aztăzi frățiasca mână sub mângăerea drapelului român. *Națiunea română ca flință etică* s'a ivit, și steagul ce-l ține în mâni reprezintă forța, care-i va eluptă și *unitatea politică*.

E grandioasă această forță, căci e izvorită din inimi, se întemeiază pe însăși natura lucrurilor și se razimă pe drepturi, cari nu se pot nimici, a căror existență este neconditionată. Nu are nevoie de cetății pentru ai da apărare, căci e o forță vie, care înaintea în virtutea unei legi a firii. Se vor prăbuși în fața ei toate uneltirile pismașe, munții își vor pleca fruntea lor albită de vreme, și după atâta sbucium și lupte necumate, va putea în sfârșit și neamul acesta de veacuri oropsit, să-și odihnească trupul pe covoarele Carpaților și să-și oglinde sufletul pe luciul întins al mării.

Aurel Ciato.

Nu vom uită...

Nu vom uită tânguirea înebunitoare ce n'a izvorit din sufletul Tău involburat, ci din inima Ta sfâșiata de cea mai cumplită catastrofă: conștiința zădărnirii celui mai scump vis: a dumnezeestii Libertății!

Iancule, întrupare a tuturor suferințelor noastre din trecut, uriaș strigăt și mărturie tragică despre vorba dulce a străinului, ce s'a hrănit cu sângele inimii noastre, până a avut lipsă de jertfa noastră, și ne-a trimis în temnița nebuniei îndată ce i-au slugit lui, în numele tău vom glăsuși dacă ni-se va cere și despre Tine vom spune: iată trecutul nostru.

Și înebuniți de bucurie ne vom arunca în brațele fraților, cari ne stau deschise fără să mai vorbim străinilor, pentru ce?! ni-e atât de nepotolit dorul de veacuri neimplinit și ni-e tot atât de veșnică așteptarea!

Și vom porni cu suflatele întărite de cea mai puternică energie, să punem temelile grandiosului dom al sufletului nostru și ce vom zidi ziua se va închege pentru veci în necurmatul șir al binecuvântatelor nopți și Biserica sufletului nostru se va înalța mai grandioasă de cum sunt Carpații...

Și la masa noastră de praznic vom chema și pe străinii cari ne-au lovit și lor le vom da cel mai dulce corn de pâne, măcarcă spicul lui a răsărit în lacrimile noastre și s'a secerat în plânsul nostru.

Această clipă o așteptăm înfiorați gătiți în vesminte de sărbătoare, cu ochii aprinși de lumină cerească...

Dormi în pace, fără îngrijorare fără teamă: când ni se va cere în numele tău vom vorbi și când vor începe să binecuvântăm, cu numele Tău vom începe, **Iancule** mărirea noastră prăbușită, din care s'a născut dorul

și se va împlini Unirea noastră a tuturor *Românilor*,
Ovidiu Nulea.

Momente istorice.

— File de ziar. —
(Continuare).

Căpitanul Muntean! Foarte puțini dintre Blăjeni îl cunoșteau. De acuma numele lui va rămâne de pomenire în analele mișcărilor politice ale Blajului. Cine l-a văzut în dimineața *slăvitelor zile de Luni în 4 Nov.* cu banda tricoloră pe chipiu, cu eșarpă roșu-galbin-vănată peste piept, pertractând cu o biciușcă de călărit în mână cu cei 6 jandarmi, pe cari i-a oprit

în colțul dela Sinberger — cine a fost martorul convorbirii îndrăznețe cu cei 6 înarmați până în dinți, pe cari i-a provocat în numele C. N. R., ca imediat să dispară de pe strade, să predece armele, ori să-și pună cocardă românească — acela *nu va uită niciodată* pe căpitanul Ioan Muntean!

În Blaj el a desghețat inimile și a pornit lavina!

Și iată, pe la 10 ore în cântecul și în tactul imnului „La arme“ venia-venia, de oătră

ulița lungă, pe strada tipografiei *prima gardă națională din Blaj*, aducând în triumf armele jandarmeriei predate de bună voie. În frunte căpitanul Muntean, după el *teologii*, cu puștile în spate, câțiva studenți și alți tineri și câțiva militari, întâmplător întâlniți pe strade!

În drept cu catedrala isbucni o pușcătură, pe ferestrele turmurilor catedralei apărură în aceea clipă 2 mândre steaguri! Lumea isbucni în urale și — în lacrimi...

La 11 ore: *constituirea Consiliului Național Românesc*, în piața istorică a Blajului în fața edificiului „Patria“. — Carreu de gardiști improvizati, o masă lungă în mijloc, câteva scaune, public — dame cu tricolor. — Prim colțuri câțiva străini, cu inimile strânse, cari se desfac însă, când vorbesc oratorii noștri și mai ales când Dl *Al. Ciura* își scetește proclamația, ce încheie cu vorbele: „Trăiască libertatea tuturor popoarelor, trăiască Neamul Românesc!“ — Se constituie comitetul de propagandă, și biroul C. N. R. — Apoi isbucni sunetul de clopote al Catedralei, sute de piepturi întonară imnul național „Deșteaptă-te Române“. Căpitanul Muntean pune mâna pe un steag tricolor, se urcă pe masă și îl fălăie peste capotele mulțimii — în chipul unei binecuvântări naționale. — Apoi un mândru „retraite“ al gărzii, pe strade și la *piatra libertății*.

Restul zilei a fost tot sărbătoare, pe străzi și în suflete!

5-6 Noemvrie.

Căpitanul *Virgil Pop*, originar din Blaj, sosește cu un detașament nou echipat — de 25 oameni — casă asigură, în primul rând, pazagărilor. E trimis dela C. N. R. din Cluj. Știri despre organizarea C. N. R. militar din Cluj. — Știri despre *mișcări volnice* prin sate. Incepe mișcarea de liniștire a populației, de organizare a Consiliilor și gărzilor naționale comunale în satele din jur. La Biiia vorbește poporului și o *damă*: dșoara

E. B. Trimișii din centru sunt primiți pretutindeni cu bunăvoință și dragoste. *Passe-partout* pentru toate comunele românești este: tricolorul la butonieră. Fără de acest semn, nu are nimeni ce căută în mijlocul satelor noastre. Jandarmaria pe sate — întru cât nu au fugit jandarmii — nu mai funcționează, în cele mai multe locuri își predau armele de bunăvoie.

La Blaj punem posturile noastre la postă, la perceptorat, apoi la gară și la intrările în oraș. Societatea maghiară întreagă și ceilalți străini șau cerut protecția Consiliului nostru.

7—8 Noembrie.

Aduce știri dela Sibiu dnul Dr. G. B: Consiliul militar constituit sub comanda maiorului V. Liuba: trupele cehe au predat Românilor arme, muniții, automobile și un aeroplan!

La Alba-Iulia casarma din fața reședinții episcopicești e a noastră. Comandanți: căpitanii Medrea și inginer Negruțiu. Ne adresăm lor pentru puști și munițiune. Zilele ce urmează, ne aduc de acolo ceace ne trebuie.

Biuroul C. N. R. funcționează bine; oamenii se perândează, schimbându-se tot după câte 6 ceasuri de serviciu. — Un protocol se poartă, notându-se numai decât orice știre, orice informație, orice raport al diferiților exmiși ai C. N. R. Și apoi, un protocol de exhibite. — Actele de mai puțin interes se resoalvă numai decât. Hotărârile mai mari se discută în ședința plenară a C. N. R. ce se ține de obicei seara la 6 ore.

(Va urma.)

Dr. V. Macaveiu.

Zile mari...

D.-Sănmărtin, 11 Nov. 1918.

Onorată Redacție!

Consiliul național comitatens al comitatului nostru s'a făcut în 1 Nov. c. A dispus ca să se facă în fiecare comună secția comunală, garda civilă, pentru secțiunea ordinii.

Ordinea acestui comitet a fost grabnic executată, fiind la sate membrii consiliului. Astăzi este de tot perfectă.

La sosirea telegramelor lui Lansing Robert, prin care asigură guvernul român, că toate aspirațiile noastre românești ni-le asigură și totodată le apără, toată suflarea română saltă de mândrie și bucurie, arborând bisericile noastră cu steagul rațional. — Primul steag a fost arborat pe edificiul »Albina«.

În adunarea din 6 crt. am cercat prin conclus, ca toate Consiliile comitatense naționale să îndemne pe Consiliul central

național proclamarea independenței tuturor ținuturilor locuite de români în aceasta țară. Mare însuflețire s'a produs în inimile poporului nostru, răsărind mândrul soare și pentru Români.

Pe ziua 13 crt. am conchemat adunarea tuturor comunelor din acest comitat, pentru a face cât mai mult cunoscut independența răsărită poporului nostru. În aceasta adunare le vom da instrucțiunile necesare pentru viitor.

Vă trimitem salutul frățesc. Trăiască mândrul popor Român! Trăiască poporul român unit!

Trăiască împărăția Românilor!

Cu toată stima:

Ioan Radeșu
vicepreședinte.

Organizarea satelor.

Activitatea de organizare la sate se continuă cu mare însuflețire, ni-s'a raportat, că în comunele Veseuș și Balcaei, s'au format consilii și garde naționale. Liniștea e deplină, ordine exemplară. Însuflețire mare.

În comunele din părțile muntoase ale preturei Aiudului (comitatul Alba-inferioară), consiliul național comitatens din Blaj, au exmis pe domnii Dr. Izidor Marcu, canonic și Emil Negruțiu, locotenent, ca să liniștească poporul și să organizeze sfaturi naționale și garde naționale române.

Din raportul făcut de acești exmiși aflăm, că în 10 crt. au cercetat comuna Magina, unde deja s'a constituit sfatul și garda națională prin preotul Candin Suci. Aici li-s'au ținut la poporul adunat vorbiri însuflețitoare, indemnând să păzească rândul bun și să fie cu ascultare și încredere față de aceia, pe cari i-au pus în fruntea comunei. În Cacova au organizat exmișii sfat și gardă, luând jurământul de supunere față de consiliul național român și le-au ținut vorbiri potrivite. Președintele sfatului e preotul Traian Rațiu. În Poiana Aiudului sfatul național s'a constituit sub președintele teologului abs. Gavril Filimon. Aici încă s'a îndemnat poporul la ordine și la aceea, că de bună voie să restituie obiectele înstrăinate dela comerciantul din loc. S'a promis, că se vor restitu.

Luni în 11 Nov. exmișii au călătorit la Remeți, dară nefind poporul adunat, au trecut la Ponor.

În Ponor sfatul și garda organizate prin preotul Vasile Bocșa funcționează regulat. Exmișii au convocat adunarea poporului, le-au ținut vorbiri de însuflețire, le-au dat instrucțiuni potrivite și lămuririle dorite de ei. La întrebarea, că mulțumiți

sunt cu sfatul și garda aleasă de dânșii cu unanimitate s'au peclarat de mulțumiți.

Aici e de însemnat faptul grozav de dureros, că un individ decăzut în o singură noapte (7 Nov.) a dat foc la 15 gazde, pe motivul, că ar fi avut în vieceță ceva neplăceri ou ei. La mai multe familii li-s'au prefăcut în serum tot avutul, case, vite și bucate. Bravii și isteții gardiști din Ponor după neobosită alergătură printre munți și prăpastii l-au aflat pe nefericitul în o vâgăună, l-au legat și predat sfatului național; sfatul a lăsat să-l judece poporul; iară poporul l-a judecat la moarte în 9 Nov. Judecata a fost executată prin împușcare din partea gardiștilor.

Aici înregistrăm și faptul regretabil, că un indivd până acum necunoscut a împușcat pe notarul comunal Vișa; iară alții au devastat casa comunală. Sfatul național face cercetare în cauza obiectelor înstrăinate și le adună. În 12 Nov. esmișii au organizat sfatul național și garda în comuna imprăștiată pe circa 40 Km., Râmeți. Președintele e preotul Petru Buta. În Râmeți 5—6 indivizi au devastat casa comunală, au ars și imprăștiat arhiva și au nimicit tot ce au aflat în cancelaria și locuința notarială. Notarul Boritu a scăpat numai cu fuga de furia lor. Au răpit uși, ferești, mobile și alte obiecte și au aprins superedificatele economice dela casa comunală. Poporul este indignat și pretinde, că respectivii făcători de rele din averea lor să restituie paguba cauzată și să aducă obiectele furate.

În Remetea gendarmii au bătut fără nici o vină pe Teodor Alba, și au comis și alte escese, exmișii au făcut contra lor arătare la comanda jandarmărească din Aiud. Asemenea au intervenit la comitat, că poporul din munți

să capete eucuruz și sare, preși petroleu, Li-s'a promis, că după puțină se va implini dorința poporului.

Informațiuni.

* București: Regele României a dat porunci ca oștirea română să atace în grabă pe nemții, cari au rămas în Țară sub comanda generalului Mackensen.

* Nu se știe câți, dar în Ardeal au pătruns ostași din Țara Românească. Se pare că sunt numai câteva patrule! S'au poate că sunt mai mulți! Însă vin ca să încunjure pe Nemții, cari fug din Țara Românească.

* Arad: Ministrul ungar Jászsi a venit cu mai mulți sftnici de ai lui la Arad să se înțeleagă cu fruntașii noștri: Iuliu Maniu, Alexandru Vaida, Ștefan Cicio Pop și Vasile Goldiș, cum să se facă mai fără tulburări trecerea la noua stare de lucruri. — Românii vor câpătă toate deregătorile din comitatele unde Românii sunt mai mulți la număr!

* Cu fostul împărat Wilhelm a fugit în țara Olandei și generalul cel mai vestit a nemților: Hindenburg.

* Lloyd George, ministrul președinte al Angliei, în o vorbire zisă către deputați li roagă să meargă la Biserică, pentrucă acolo să mulțamească lui Dumnezeu pentru învingerea strălucită asupra Nemților.

* În România s'a format guvern nou sub conducerea generalului: Coandă.

* Sfătuirile despre pace se vor ține în Franța la Versailles.

MAI NOU.

Tratatul dintre C. N. R. din Arad și exmișii guvernului unguresc.

Primum prin telefon informația, că tratativele dintre fruntașii C. N. R. din Arad și exmișii guvernului unguresc — decurg fără intrerupere, și se apropie de finalizare. Ieri (13 crt.) seara, membrii români au căzut de acord, să reclame și prezența dlui Maniu

Cum conchidem, ehestia e rezolvită *principiar*, în sensul, că administrația comitatelor va trece în mâinile noastre.

Rămân de a se stabili încă asigurări, pentru drepturile populației *neromâne.*, aflătoare în minoritate.

Proprietar și Editor:

Consiliul Național Român din Blaj.

Redactor: Ovidiu Hulea. — Administrator: Nicolae Negruțiu.